Laura Bellini

Уся твоя незручна чарівність

Чарівності вистачить на вечір.
Для завтрашнього дня потрібна правда

Уся твоя незручна чарівність

Чарівності вистачить на вечір. Для завтрашнього дня потрібна правда

Laura Bellini

ROMANS

ISBN: 9788384901380

ALL-IN Rafał Płonkowski

ЗМІСТ

INTRO 4
Розділ 1 - Ціна пріоритету 13
Розділ 2 - Умови довіри 23
Розділ 3 - Коли все починає розвалюватися 34
Розділ 4 - Те, чого не вписують у розклад 44
Розділ 5 - Право відмовити 55
Розділ 6 - Один поцілунок, жодних обіцянок 65
Розділ 7 - Те, чого вже не повернути назад 74
Розділ 8 - По той бік його світу 84
Розділ 9 - Ризик, який ми ділимо 94
Розділ 10 - Я більше не хочу вдавати 105
Розділ 11 - Між нами та рештою світу 116
Розділ 12 - Документ, якого не мало бракувати 127
Розділ 13 - Ціна чужих очікувань 137
Розділ 14 - Правда на півдорозі 148
Розділ 15 - Усе, про що ти промовчав 158
Розділ 16 - Відстань, яка мені потрібна 170
Розділ 17 - Те, що належить мені 179
Розділ 18 - Самої чарівності вже недостатньо 188
Розділ 19 - Справедливість не приходить без рахунку 197
Розділ 20 - Завтрашньому дню потрібна правда 207

INTRO

Уперше я побачила Северина Яніка тієї миті, коли він стояв перед моєю організаційною дошкою й без найменшого збентеження переставляв кольорові стікери, над якими я працювала останні три тижні.

На ньому була темна сорочка із засуканими рукавами, годинник на шкіряному ремінці, а вираз обличчя свідчив про непохитну впевненість, що світ стане кращим, якщо дозволити йому все належним чином упорядкувати.

Я не збиралася дарувати йому такого задоволення.

— Перепрошую, — сказала я, зупинившись у дверях виставкової зали. — Ви щойно реорганізовуєте мій фестиваль?

Він повільно обернувся. Йому було трохи за тридцять, він мав темне волосся, легку щетину й погляд, у якому веселість з'явилася на мить раніше, ніж варто було б.

— Залежить від того, чи передбачає ваш фестиваль логістичну катастрофу в суботу о чотирнадцятій.

— Мій фестиваль передбачає, що сторонні особи не торкаються дошки.

— Отже, ми почали з порушення правил.

— І ви, здається, цим пишаєтеся.

— Радше занепокоєний. Хоча мені подобається ваша манера вести розмову.

Я підійшла до дошки й повернула на належне місце стікер із написом «ВІДКРИТА МАЙСТЕРНЯ». Северин спостерігав за моїми руками, але не намагався знову втрутитися. Принаймні це говорило на його користь.

Був четвер, за два дні до відкриття люблінського фестивалю ремесел, а я мала рівно сімнадцять невирішених проблем. Серед них — відсутність запасного проєктора, трьох підписаних договорів і людини, відповідальної за доставлення столів для майстер-класів. Вісімнадцята проблема мені була ні до чого, особливо якщо вона пахла дорогими парфумами й мала вигляд чоловіка, який чудово знає, коли саме потрібно усміхнутися.

— Бланка Рибицька, — представилася я, простягаючи руку радше з обов'язку, ніж із симпатії.

— Северин Янік.

Його рукостискання було впевненим, але коротким. Коли я забрала руку, він не намагався продовжити дотик. Ця дрібна стриманість здивувала мене більше, ніж його попередня зухвалість.

Прізвище я, звісно, знала. Куратор виставок, людина зі зв'язками у світі прикладного мистецтва, запрошений програмною радою, щоб надати заходу більшого престижу. Згідно з офіційними документами, ми мали спільно відповідати за програму. Згідно з моїм календарем, Северин повинен був з'явитися лише після обіду.

— Ви приїхали раніше, — зауважила я.

— Хотів побачити приміщення до того, як з'являться гості.

— І одразу вирішили його вдосконалити?

— Я побачив, що показ кераміки розташований поруч із майстер-класами з обробки деревини. Пил — не найкращий сусід для свіжої глазурі.

Я поглянула на дошку, а потім на план вентиляційної системи, прикріплений поряд. Щодо сусідства він мав рацію, але не знав про пересувні перегородки, які я замовила спеціально для цієї нагоди.

— Показ кераміки закінчується за дві години до початку майстер-класів. Залу приберуть, а перегородки закриють. Усе передбачено технічним графіком.

Якусь мить він вивчав аркуш, на який я вказала.

— У такому разі знімаю звинувачення в катастрофі.

— Як великодушно.

— Я не сказав, що втратив зацікавленість.

Він підвів очі. Цього разу зовсім не усміхався.

Я могла сприйняти це як флірт. А могла вирішити, що чоловік, звиклий до публічних виступів, просто вміє зробити так, щоб кожне речення звучало як особиста пропозиція. Я віддала перевагу другому тлумаченню. Воно було безпечнішим, а часу на розгадування намірів вродливих кураторів у мене не було.

Перш ніж я встигла відповісти, задзвонив телефон.

На екрані висвітилося ім'я Марти, бухгалтерки фестивалю. Я негайно відповіла.

— Скажи, що в тебе для мене хороші новини.

— Новини в мене є, — обережно відповіла вона. — Чи хороші вони, залежить від твого визначення.

Я відійшла на кілька кроків, у простір між поки що порожніми вітринами. За високими вікнами проїхав трамвай, а з боку внутрішнього подвір'я долинали металеві звуки конструкцій, які саме встановлювали.

— Марто.

— Ми отримали остаточне підтвердження бюджету. Грант менший, ніж планувалося. Стратегічний спонсор підтвердив свої зобов'язання, але кошти вже розподілено за конкретними статтями.

— Наскільки менший?

Вона назвала суму.

Я дивилася крізь скло на молоду дівчину, яка несла під пахвою рулон тканини. Та зупинилася, щоб допомогти літньому ремісникові притримати двері. Цей маленький жест раптом видався мені болісно недоречним на тлі новини, яку я щойно почула.

Нам бракувало майже п'ятої частини грошей, призначених на відкриту програму.

Програму, яку я створила з нуля.

Майстер-класи для митців-початківців, безкоштовні виставкові місця для невеликих майстерень, зустрічі молодих дизайнерів із людьми, які вже сорок років працювали власними руками. Саме цією частиною фестивалю я мала пишатися найбільше. Не найпрестижнішою. Не найприбутковішою. Найважливішою.

— Надішли мені оновлений кошторис, — сказала я.

— Уже надіслала. Бланко, є ще дещо. У новому додатку з'явилося бронювання головної зали під партнерську експозицію. Пріоритет затверджений куратором.

Я поглянула в бік Северина.

Він стояв біля вітрини з незавершеним макетом дерев'яного стільця. Не торкався експоната. Лише

нахилився, щоб прочитати маленьку картку, залишену автором.

— Якого партнера? — запитала я.

— Майстерня Vistula Design. Вони вже давно співпрацюють із фестивалем.

Я знала цю назву. Велика компанія, яка роками брала участь у галузевих заходах і мала рекламний бюджет, більший за річний оборот більшості експонентів. Я нічого не мала проти спонсорів. Завдяки їм люди могли купувати квитки за розумними цінами, а деякі учасники вперше отримували можливість показати свої роботи. Проте я мала цілком конкретні заперечення проти ситуації, коли чийсь масштаб автоматично надавав йому перевагу.

— Хто підписав бронювання?

— У системі зазначене прізвище Яніка. Не знаю, чи це остаточне рішення. Документ надійшов разом із новим бюджетом.

Я подякувала й завершила розмову.

На екрані телефону вже чекав електронний лист. Я відкрила вкладення й побачила червону позначку навпроти пункту «Зона дебютів». Частину запланованої площі перенесли до категорії партнерської експозиції. У графі обґрунтування стояли три слова: «безперервність спонсорської співпраці».

Там не було жодного речення про людей, яким я обіцяла місце.

Северин підійшов лише тоді, коли я відклала телефон.

— Щось сталося?

— Я щойно дізналася, що мушу врятувати кільканадцять виставкових місць за рахунок бюджету, якого більше не існує.

Його погляд перемістився на документ.

— Ви отримали фінансове оновлення.

Це не було запитання.

— А ви знали раніше?

— Я знав, що будуть скорочення. Не знав остаточної суми.

— Але про бронювання для Vistula Design ви знали.

Він на мить замовк. Сама назва, здавалося, його не здивувала. Радше він мав вигляд людини, яка зрозуміла, що розмова почалася на кілька годин раніше, ніж він планував.

— Я знаю їх багато років, — сказав він. — Вони підтримували кілька складних проєктів, коли інші не хотіли ризикувати.

— Прекрасна історія. Вона також передбачає відбирати місця в тих, хто не має грошей на спонсорство?

— Я б не ухвалив такого рішення, не поговоривши з вами.

— Це добре, бо саме цю розмову я зараз і збираюся провести.

Якусь мить ми мовчки дивилися одне на одного. Десь у сусідній залі хтось упустив металеву стійку. Гуркіт відбився від високої стелі, але ніхто з нас навіть не здригнувся.

Северин першим опустив погляд, цього разу на план, який я тримала.

— У вас розписані всі виставкові місця?

— У мене розписано все.

— Навіть варіант, за якого ми не отримуємо повного фінансування?

— Особливо цей варіант.

Він простягнув руку до документа, але зупинився на півдорозі.

— Можна?

Це одне слово, вимовлене без жодної іронії, було настільки несподіваним, що я якусь мить лише дивилася на нього.

Я подала йому аркуш.

Він читав уважно. Не кидав зауважень, не намагався повернути собі перевагу дотепністю. Коли дійшов до прізвищ молодих ремісників, провів пальцем уздовж таблиці й зупинився на графі з витратами на їхню участь.

— Ви відмовилися від гонорару за координацію цієї частини програми?

— Я спрямувала його на транспорт для учасників із-поза Любліна.

— Це не довгострокове рішення.

— Я й не планувала, щоб воно було довгостроковим. Я хотіла, щоб цього разу ніхто не мусив платити за можливість показати свою роботу.

Він повернув мені документ. У його обличчі щось ледь помітно, але виразно змінилося. Попередні веселощі зникли.

— Я розумію, чому це для вас важливо.

— Не впевнена, що розумієте.

— Тоді покажіть мені.

Мені було тридцять два роки, і я мала достатньо досвіду, щоб знати: найнебезпечнішими іноді бувають люди, які вміють звучати щиро саме тоді, коли це їм найбільше вигідно. І все ж я стояла перед Северином і вперше від ранкового телефонного дзвінка хотіла не боротися, а справді щось комусь пояснити.

Я витягла з теки фотографії майстерень, які подали заявки до зони дебютів. Розклала їх на широкому підвіконні. Северин став поруч, залишивши між нами достатньо місця, щоб я могла відступити.

Я не відступила.

— Почнемо з цих людей, — сказала я. — А потім я покажу вам, чому не збираюся викреслювати їх із програми.

Він подивився на першу фотографію, а потім на мене.

— Добре, Бланко.

Моє ім'я в його устах прозвучало напрочуд природно. Не як спроба скоротити дистанцію, а як обіцянка уважно вислухати.

За вікном пролунав дзвін сусідньої церкви. Фестивалю досі бракувало грошей, головна зала все ще залишалася предметом суперечки, а чоловік, який стояв поруч зі мною, найімовірніше, знав про всю ситуацію більше, ніж хотів розповісти.

Попри це, коли він нахилився над фотографією невеликої керамічної миски й запитав ім'я її авторки, я відповіла йому з усім терпінням, на яке була здатна.

Мене непокоїло не те, що він умів бути чарівним.

Мене непокоїло те, що мені починало хотітися дізнатися, ким він був тоді, коли переставав зачаровувати.

— Северине? — озвалася я, перш ніж він устиг перейти до наступної фотографії.

— Так?

— Якщо ви справді збираєтеся мені допомогти, мені потрібна від вас одна річ.

— Яка?

Я подивилася йому просто у вічі.

— Ви здатні сказати мені правду, навіть якщо після цього я перестану вас любити?

Розділ 1 - Ціна пріоритету

Северин не одразу відповів на моє запитання. Кілька секунд він дивився на мене з уважністю, яка вже зовсім не нагадувала його попередню невимушену зацікавленість. У виставковій залі лунали звуки підготовчих робіт, хтось пересував важкий ящик по підлозі, а з відкритого подвір'я долинав запах мокрої деревини. Мені кортіло поквапити його з відповіддю, але я вирішила, що мовчання стане кращою перевіркою, ніж чергове звинувачення.

— Здатен, — нарешті сказав він. — Не завжди роблю це так швидко, як мав би.

— Прозвучало тривожно.

— Я хотів, щоб це прозвучало чесно.

У цьому я не могла йому відмовити. Він не обіцяв мені бездоганного характеру й не намагався переконати, що всі його рішення були правильними. Водночас його відповідь залишала достатньо місця для незручних подробиць. Я сховала фотографії до теки й запропонувала перейти в конференц-залу. Нам потрібно було з'ясувати, що насправді можна врятувати з програми, перш ніж решта команди почне ухвалювати рішення на підставі застарілих кошторисів.

Приміщення на другому поверсі мало довгий стіл, вісім різномастих стільців і вікна, що виходили на подвір'я кам'яниці. Я розклала ноутбук, записник і роздруківку оновленого бюджету. Северин сів навпроти, але перш ніж ми встигли розпочати, до зали зайшла Марта з горнятком кави й виразом обличчя, який я знала аж надто добре.

— Скажіть мені, що у вас є план, — попросила вона.

— У нас є проблема, — відповіла я. — План буде за хвилину.

Марта поставила горнятко біля мого комп'ютера.

— Додаткові тридцять вісім тисяч не з'являться нізвідки. Ми мусимо сьогодні затвердити перелік зобов'язань. Я не можу підписувати замовлення, спираючись на самі сподівання.

Северин нахилився над таблицею.

— Які витрати вже неможливо скасувати?

Марта вказала на пункти, що стосувалися оренди приміщень, технічного забезпечення й транспортування частини експонатів. Він ставив конкретні запитання, не вдаючи, ніби знає всі подробиці. Я помітила, що він записував відповіді на звороті програми, замість того щоб одразу пропонувати скорочення. Це було розумно, хоча мене дратувало, що я починала це цінувати.

— Отже, нам усе ще бракує тридцяти восьми тисяч фінансування, — підсумувала я. — Можемо скоротити витрати на сценографію, переглянути умови оренди додаткового освітлення й зменшити кількість вечірніх заходів. Зону дебютів не чіпаємо.

Северин відклав ручку.

— Але ми також не можемо ліквідувати головну кураторську експозицію.

— Чому?

— Тому що саме вона приваблює партнерів, які фінансують решту заходу.

— А митці-початківці — це додаток, на який можна витратити гроші, якщо щось залишиться?

— Я цього не казав.

— Але саме таким буде наслідок вашої пропозиції.

Якусь мить він мовчки дивився на мене.

— Бланко, ми можемо говорити про наслідки, але мусимо також говорити про джерела фінансування. Якщо ми обмежимо партнерську експозицію всупереч попереднім домовленостям, ризикуємо втратити гроші, потрібні не лише зараз, а й для наступних фестивалів.

— Тобто ми повинні підтримувати привілеї тих, хто вже має перевагу, щоб колись отримати можливість запросити тих, хто її не має?

— Я кажу, що фінансові залежності не перестають існувати лише тому, що вони несправедливі.

Марта підняла руку, перш ніж я встигла відповісти.

— Пропоную поки що не вирішувати, хто з вас переможе в конкурсі на найпереконливіший моральний принцип. Мені потрібні цифри.

Вона мала рацію. Я відсунула емоції вбік і відкрила електронну таблицю. Наступні сорок хвилин ми розподіляли витрати на необхідні, ті, які можна скоротити, і ті, що потребували переговорів. Северин викреслив вартість додаткового друкованого каталогу, хоча спочатку сам наполягав на ньому. Я погодилася зменшити бюджет оформлення зони майстер-класів. Марта перевіряла кожну пропозицію, а в її записнику поступово з'являлися суми, які вперше давали шанс збалансувати весь проєкт.

Проблема повернулася, коли ми дійшли до головної зали.

— Я не погоджуся зменшити простір для дебютантів до менш ніж дванадцяти стендів, — сказала я.

— А я не можу прийняти план, який порушує узгоджені умови партнерської експозиції без письмової згоди зацікавлених сторін, — відповів Северин.

— Хто встановив ці умови?

Його пальці завмерли на краю документа.

— Переговори розпочалися ще до того, як нас спільно призначили керувати програмою.

— Я не запитувала, коли розпочалися переговори.

— Подробиці потрібно перевірити в документах.

Марта подивилася на нас поверх комп'ютера. Я зрозуміла, що вона також помітила зміну тону. Северин не брехав відверто, але почав відповідати не на ті запитання, які йому ставили.

— У такому разі перевіримо документи, — вирішила я. — До того часу я не затверджу жодної зміни площі.

— Це може затримати монтаж.

— Знаю.

— Ви не боїтеся наслідків?

— Дуже боюся. Саме тому не збираюся ухвалювати рішення наосліп.

Він ледь помітно усміхнувся.

— Ви винятково складна партнерка.

— А ви, очевидно, звикли до поступливіших.

— Я не сказав, що це недолік.

Марта закрила ноутбук із демонстративною рішучістю.

— Залишу вас на п'ятнадцять хвилин. Коли повернуся, хотіла б побачити двох дорослих людей і один спільний документ. У будь-якій послідовності.

Коли вона вийшла, тиша стала напрочуд відчутною. Северин підійшов до вікна й розстебнув верхній ґудзик сорочки. Лише тепер я помітила втому, приховану за його бездоганним виглядом. Під очима в нього залягли легкі тіні, а на зап'ясті виднівся світлий слід від годинника, якого він, очевидно, не знімав навіть під час довгих робочих днів.

— Хочете знати, чого я насправді боюся? — запитав він.

— Саме це я й намагаюся з'ясувати.

— Що ми організуємо прекрасний фестиваль, який більше ніколи не повториться. Що люди отримають чудові майстер-класи, а потім протягом двох років ніхто не зможе заплатити за наступні. Я вже працював над заходом, який закінчився саме так.

— А я працювала над такими, де спонсори отримували все, а митцям залишалася можливість сфотографуватися біля логотипа.

Він обернувся.

— Схоже, ми обоє знаємо, чого не хочемо повторювати.

Я не очікувала такої відповіді. Я готувалася до чергової спроби переконати мене, що останнє слово завжди за грошима. Натомість він визнав, що його досвід також мав свою ціну. Це ще не означало порозуміння, але вперше я

побачила в ньому когось більшого, ніж людину, яка представляє інтереси великих партнерів.

— У мене є пропозиція, — сказала я. — Визначмо мінімальний обсяг програми, який жоден із нас не зможе змінити самостійно. Усі інші статті оцінимо відповідно до їхньої вартості й реальної користі для учасників.

— А партнерська експозиція?

— Я не надаватиму їй автоматичного пріоритету.

— Не можу пообіцяти, що прийму це без застережень.

— Я не прошу обіцянки. Прошу чесної оцінки.

Северин повернувся до столу. Нахилився над планом і почав пересувати аркуші, цього разу запитуючи мого дозволу перед кожною зміною. Ми позначили три варіанти використання головної зали. Перший зберігав чинну експозицію, але позбавляв дебютантів хорошого місця. Другий ділив простір навпіл. Третій передбачав зміну годин презентацій і додаткові стенди на подвір'ї.

— Третій варіант найближчий до моєї ідеї, — сказала я.

— Але він також має найбільший ризик через погоду.

— Можемо використати навіс.

— І заплатити за монтаж, на який у нас немає грошей.

— Я можу спробувати отримати обладнання від місцевої майстерні.

— А якщо не вдасться?

— Тоді повернемося до другого варіанта.

Він довго розмірковував.

— За однієї умови.

— Слухаю.

— Усі зміни, що стосуються спонсорів і головної експозиції, ми представляємо разом. Жоден із нас не дає окремих обіцянок, яких інший не зможе виконати.

Я відчула знайомий внутрішній спротив. Самостійність була для мене чимось більшим, ніж звичка. Я роками вибудовувала свою професійну репутацію, часто доводячи людям із більшими бюджетами й поважнішими посадами, що не потребую опікуна. Спільне затвердження рішень небезпечно нагадувало передачу частини контролю.

— Згодна, якщо це стосується обох сторін, — відповіла я. — Без винятків для ваших давніх знайомих.

— Без винятків для ваших улюблених експонентів.

— Мої улюблені експоненти не мають маркетингових відділів.

— Тим більше вони заслуговують на справедливу оцінку, а не на особливі поблажки.

Я різко поглянула на нього. Він не відповів усмішкою. Сказав те, з чим мені довелося погодитися: моя турбота про дебютантів також не звільняла мене від обов'язку ухвалювати прозорі рішення.

До кімнати повернулася Марта. Ми представили їй попередній варіант бюджету, який скорочував дефіцит фінансування до суми, що її можна було покрити завдяки переговорам. Вона погодилася підготувати оновлення за умови, що до вечора отримає письмове підтвердження змін. Коли ми обговорювали останні зауваження, задзвонив телефон Северина. Він поглянув на екран і відхилив виклик.

Я побачила лише початок назви контакту: Vistula.

Я нічого не сказала. Уже знала, що його пов'язували з компанією давні контакти, а сам телефонний дзвінок нічого не доводив. І все ж згадала його відповідь на запитання про правду. Він не завжди говорив її достатньо швидко. Я замислилася, чи не спостерігаю саме зараз приклад такого зволікання.

Після того як Марта пішла, ми спустилися на подвір'я, щоб оглянути простір для можливих додаткових стендів. Повітря було прохолодним, а старі цегляні стіни зберігали вологу після ранкового дощу. Северин зняв піджак, який досі носив на плечі, і подав його монтажникові, котрому знадобилося щось м'яке, щоб захистити кут вітрини. Він зробив це миттєво, навіть не замисливши про вартість одягу.

— Ви розумієте, що, найімовірніше, зіпсуєте свій піджак? — запитала я.

— Розумію. Але вітрина старша за мене.

— Не таке вже й складне досягнення.

Він розсміявся. Цього разу це була не елегантна усмішка людини, звиклої до офіційних зустрічей. Він сміявся вільно, трохи відкинувши голову, а я зовсім непотрібно затримала на ньому погляд.

— Тридцять сім років, — сказав він. — Якщо вже ми оцінюємо вік антикваріату.

— Я не запитувала.

— Ваші тридцять два роки теж не таємниця. Я бачив організаційну довідку.

— У вас немає інших зацікавлень, окрім документів, які стосуються моєї особи?

— Є. Але я щойно відкрив для себе нове.

Я вдала, ніби перевіряю ширину проходу. Це було простіше, ніж визнати, що його присутність починала впливати на мене зовсім небажаним чином. Я знала, як легко сплутати хорошу розмову з обіцянкою чогось більшого. У минулому мені вистачило кількох подібних помилок.

Коли ми повернулися до входу, Северин зупинився біля дверей.

— Бланко, завтра нам доведеться представити спільний план програмній раді. Ми не можемо виглядати людьми, які збираються повбивати одне одного.

— Тоді не давайте мені приводів.

— Постараюся. Хоча мушу визнати, що ви сперечаєтеся винятково переконливо.

— Це комплімент?

— Безперечно.

Якусь мить ми стояли надто близько, щоб наша розмова й далі здавалася суто професійною. Я бачила дрібні зморшки біля його очей і слід фарби на манжеті сорочки. Він не відступив, але й не намагався скоротити відстань. Чекав, доки я сама вирішу, як завершити цю мить.

— Завтра о дев'ятій, — сказала я.

— Буду.

— З документами.

— З документами.

Я рушила до сходів, але ще почула його голос.

— І з відповідями на запитання, яких ви сьогодні не встигли поставити.

Я обернулася. Він дивився на мене серйозно, без жодного сліду колишньої провокації.

Я не знала, чи це була обіцянка, чи попередження. Знала лише, що хотіла почути ці відповіді більше, ніж варто було б.